

תוצאות הבחירות בגרמניה והשפעתן על ישראל, אירופה ותהליך השלום

סיכום סדנת מומחים שקיימו מכון מיתווים וקרן פרידריך אברט ב-27 בספטמבר 2017

ב-27 בספטמבר 2017, קיימו מכון מיתווים וקרן פרידריך אברט סדנת מומחים בנושא תוצאות הבחירות בגרמניה והשפעתן על ישראל, אירופה ותהליך השלום. בפתח הסדנה נשאו דברים השגריר לשעבר שמעון שטיין, ח"כ לשעבר ניצן הורוביץ, ד"ר מאיה שיאון-צדקיהו, ד"ר גיזלה דאקס, ד"ר וונר פושרה וד"ר נמרוד גורן.

שגריר ישראל בגרמניה לשעבר שמעון שטיין קבע שתוצאות הבחירות מסמלות שינוי יותר מאשר המשכיות. לדבריו, הן מחייבות את גרמניה ואת הקנצלרית מרקל להתמודד עם אתגרים מרכזיים דוגמת משבר הפליטים והפערים החברתיים המעמיקים, שהיו בין הסיבות לעליית מפלגת "אלטרנטיבה לגרמניה". לטענתו, מרקל צפויה לפעול כעת להקמת קואליציה עם המפלגה הליברלית ועם הירוקים, אך ייתכן שקואליציה כזו תיתקל בקשיים, לא תשרוד את מלוא הכהונה, ותוביל את גרמניה לבסוף לבחירות מוקדמות.

חבר הכנסת לשעבר ניצן הורוביץ, עמית מדיניות במכון מיתווים, הציג את החיבורים שהולכים ומתגברים בין גורמי ימין בישראל עם גורמי ימין קיצוני באירופה על בסיס אינטרסים משותפים וזהות ערכית. לדבריו, החיבור הזה משרת את שני הצדדים: מפלגות הימין הקיצוני מקבלות לגיטימציה מעצם הקשרים עם גורמים יהודים וישראלים, וגורמי הימין בישראל מזהים בימין האירופאי גורם שיכול לתמוך בכיבוש ובהתנחלויות. לדבריו, על ישראל להימנע מקשר עם מפלגות הימין הקיצוני, בגרמניה ובמדינות אירופיות אחרות.

ד"ר מאיה שיאון-צדקיהו, מהאוניברסיטה העברית ומהאגודה הישראלית לחקר האינטגרציה האירופית, ציינה שתוצאות הבחירות ממשיכות את מגמת התחזקות הימין הקיצוני והפופוליסטי באירופה ומאותתות להנהגת האיחוד האירופי כי על אף היציאה מ"עין הסערה", גל המשברים של השנים האחרונות אינו מאחוריו. לדבריה, למרות שהקואליציה הבאה תהיה פרו-אירופית, תוצאות הבחירות עלולות להקשות על מרקל ונשיא צרפת מקרון לקדם במשותף חזון מקיף לאיחוד האירופי, אך צפוי שהציר הצרפתי-גרמני ישוב לקדם את תהליך האינטגרציה האירופית לאחר הרכבת הקואליציה בגרמניה.

ד"ר גיזלה דאקס, מהאוניברסיטה העברית, הצביעה על תהליך היחלשות המפלגות הגדולות והוותיקות בגרמניה, ועל כך שתהליך דומה מתרחש גם בישראל וגם באירופה ונובע, בין היתר, מתוך תחושה של רצון וצורך במשהו חדש. היא ציינה כי רבים מצביעי "אלטרנטיבה לגרמניה" עשו זאת כמחאה, ולא מתוך הזדהות עם ערכי המפלגה או המצע שלה. לדבריה, מצביעי המפלגה אינם מגיעים רק מהשכבות החלשות ומהפריפריה, אלא כוללים גם בני מעמד ביניים שרצו להעניש את מרקל על עמדות שמאליות מדי לטעמם.

ד"ר וונר פושרה, מנהל קרן פרידריך אברט בישראל, ניתח את הירידה בכוחה של המפלגה הסוציאל-דמוקרטית, שאיבדה קולות גם בקרב מעוזים מסורתיים (כמו איגודי עובדים) ושניהלה קמפיין שלא נתן מענה הולם לצרכי הבוחרים. הוא הדגיש את הפער שקיים בין אי-השוויון הכלכלי הגדול ששורר בגרמניה לבין התפיסה במערכת הפוליטית שם כי המצב הכלכלי טוב. לדבריו, המפלגה הסוציאל-דמוקרטית צריכה כעת להציג לציבור אלטרנטיבה, חזון ויעדים, כדי להשיב אליה עשרה מיליון מצביעים שעזבו אותה מאז 1998.

ד"ר נמרוד גורן, ראש מכון מיתווים, הצביע על עליית המדרגה בביקורת הגרמנית כלפי מדיניות ממשלת ישראל, בנושא הפלסטיני וביחס למצב הדמוקרטיה כאחד, שצפויה להימשך גם לאחר הבחירות. הוא הצביע על כך שישראל מאמצת קו התנהלות לעומתי יותר כלפי גרמניה, ושהדבר פוגע במערכת יחסים מרכזית לישראל. לטענתו, גרמניה יכולה לממש את תמיכתה המתמשכת בפתרון שתי המדינות דרך תמיכה בארגוני חברה אזרחית, נקיטת יוזמות מדיניות עצמאיות, וסיוע לגיבוש עמדות אירופיות משותפות.